



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/49107
6K-12

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/10/2021 17:19
Sayı: E-120.07-
GID 0899924
SOF

Sayı : E-54045643-610-2613825

Konu : Soru Önergesi (7/49107)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 17/08/2021 tarihli ve 43452547-120.07-0855537 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Sayın Hasan KALYONCU'ya ait 7/49107 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/49107) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 9DFBA01A-2ABE-4A4B-B44B-FABEF76773FE

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nazire YÜREKLİ

YÜKSEL

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 94





T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN KALYONCU'YA AİT 7/49107 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

İklim değişikliği, canlılığın var olduğu her alanda etkilerini zamanla daha fazla hissettiren küresel bir olgudur. Dolayısıyla biyoçeşitlilik üzerinde etkilerinin olması kaçınılmazdır. Canlı türlerinin uzun yıllardan beri uyum sağladığı çevresel koşullarda meydana gelen ve gelecek değişiklikler, bu türlerin varlıklarını, dağılımlarını, davranışlarını, ekolojik ilişkilerini de etkileyecektir. Canlıların iklim değişikliğine uyum kapasitesi, özellikle bazı türler için bir anlamda nesillerinin devamlılığını da etkileyecek bir durumdur.

Canlı türleri çevresel değişikliklere farklı şekillerde cevap verirler. Türler yaşam alanlarında ortaya çıkan olumsuz bir değişiklik sonucunda dağılımlarını daha uygun yaşam alanlarına doğru kaydırabilir; yeni koşullara davranışsal ve fizyolojik uyum geliştirebilir; bunları yapamayanlar ise zaman içinde yok olur.

Bu açıdan bakılınca iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek türlerin belirli bir alanda yaşayan iç su balıkları ve amfibi türleriyle birlikte bitki türleri gibi hareket kabiliyeti kısıtlı, yüksek dağ türleri gibi gidebileceği uygun alanların bulunma ihtimalinin daha düşük olduğu, spesifik habitat ihtiyaçları olan, dar yayılışlı, davranışsal ve fizyolojik uyum sağlayacak genetik çeşitliliği düşük türler olacağı öngörülebilir.

Türkiye’de biyoçeşitliliğin yüksek olmasının nedenleri arasında olan ve beraberinde habitat çeşitliliğini de getiren farklı iklim koşullarının varlığı ve topografik çeşitliliktir. Küresel ısınmayla beraber iklim koşullarında meydana gelen değişiklikler ve yine buna bağlı olarak daha sık gerçekleşecek afetler sonucu doğal habitatların kaybolabileceği, parçalanabileceği ve bozulabileceği öngörülebilir. Diğer taraftan Ülkemizde dağılım göstermeyen bazı türler için Ülkemizin daha uygun bir alan haline geleceği söylenebilir. Bu bağlamda bazı türleri kaybedeceğimiz gibi yeni türlere de ev sahipliği yapmaya başlayacağımız düşünülebilir.

Yukarıda bahsedildiği üzere başta iç su balıklar, amfibiler ve dar yayılışlı bitki türleri olmak üzere birçok yerli türümüz iklim değişikliğinden etkilenecektir. Bu türler ya yok olacak ya uyum sağlayacak ya da uygun yaşam alanlarında göç edecektir. Çalışmalar bu türlerin yaşam alanların kaybolması ile dağılımlarının daha kuzeye veya daha yükseklerle doğru kaymasına sebep olacağını göstermektedir. Aynı şekilde bazı bitki türlerinde de uygun yetişme ortamının kuzeye doğru kayabileceği düşünülmektedir.

Bu değişime karşı; Orman Genel Müdürlüğünce (OGM) gerçekleştirilen ağaçlandırma çalışmalarında mevcut ekstrem koşullara uyum sağlamış doğal tür ve yerel kökenlere öncelik verilmektedir. Ayrıca başarılı bir ağaçlandırmada, yeterli nitelik ve nicelikte üretim materyaline (tohum, fidan) sahip olmak oldukça önemlidir. OGM bünyesinde bulunan 137 adet Orman Fidanlığı ile her yöreye uygun, ıslah edilmiş, ekstrem şartlara uyum sağlamış fidan üretimi ile tohum bahçesi, tohum meşçeresi ve gen koruma ormanları kurarak tohum temini çalışmaları yapmaktadır.

Kuraklık sonucunda orman yangınları, sulak alan daralması, buzulların erimesinde artışlar görülmeye başlamıştır. Yapılan bilimsel iklim projeksiyonları bunların yıllar içinde artacağını göstermektedir. Bu süreçte orman yönetiminde ekosistem hizmetleri daha çok ön plan çıkacağı



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

için odun üretiminden ziyade ekosistem hizmetlerinin yönetimine odaklı bir ormancılık anlayışına geçiş zaman içinde olacaktır.

Son yıllarda ormanların su tutma fonksiyonu en önemli ekosistem hizmetlerinden biri olarak öne çıkacaktır. Bu ekosistem hizmetinin iyi planlanması ve yönetimi iklim değişikliği ve kuraklığa uyum süreçlerinde önemlidir.

Ayrıca doğal yaşlı ormanların ve iklim sığınaklarının korunmasına devam edilmelidir. Kuraklık etkisinin artacağı kurak bölgelerde bitki örtüsü ve toprak koruma temel yaklaşım olmalıdır. Türkiye vejetasyon coğrafyası "Bölgesel bazda Ege'de kızılçam, karaçam, meşe türleri ve fıstıkçamı, Marmara'da kızılçam, karaçam, kayın, meşe, göknar, kestane, Karadeniz'de kayın, göknar, sarıçam, karaçam, kestane, ladin, Doğu Anadolu'da meşe türleri ve sarıçam, Güneydoğu Anadolu'da meşe türleri, Akdeniz'de kızılçam, sedir, meşe, ardıç, İç Anadolu'da sarıçam, karaçam ve meşe türlerinin ekseriyetle yayılış alanlarını ifade etmektedir."

Çam ağaçları yaklaşık 20 Milyon yıldır Anadolu topraklarında bulunmakta olup, bu coğrafyanın ekolojik şartlarına uyum göstermişlerdir. Bu bilgiyi paleobotanikçiler (Bitki Fosili Uzmanları) kanıtları ile sunmaktadır. Akdeniz havzasında batı havzada halep çamı, Ülkemizin de bulunduğu doğu havzada kızılçam müşir (gösterge) bitkilerdir. O yüzden bu yörelerde bu iki çam türü sürekliliğini sağlamak zorundadır. Doğaya açık koşullarda bilimsel ön çalışmalar yapmadan bir yörenin bitki türünü değiştirmek onarılamaz büyük yaralar açar.

Kızılçam, yangın ile ölse bile, yangın sırasında kozalakları kendini kapamakta, tohumlarını korumaya almaktadır. Yangından sonra kozalaklarını açarak içindeki tohumun araziye dağılmasını sağlamaktadır. Böylece, yangına çok maruz kaldığı bu coğrafyada devamlılığını garanti altına almaktadır. Bu olay bile başlı başına bu iklim kuşağına adapte olmuş bir tür olduğunu göstermektedir.

- Ülkemizin çok büyük bölümü kurak ve yarı kurak iklime sahiptir. Dolayısıyla daha az su tüketen bitkiler ile ağaçlandırma yapmak gerekmektedir.
- Bütün bitkiler gibi orman ağaçları da yapraklarından terleme yoluyla su kaybeder. Yaprak yüzeyi geniş olan türler, iğne yapraklılara göre daha çok su kaybeder.
- Yaprak yüzeyi geniş olan türler, iğne yapraklılara göre daha çok suya ihtiyaç duyarlar. Yeterli suyu bulamayınca da ölürlür.
- Toprak özellikleri farklı iki ayrı sahada, aynı usullerle dikilmiş ve kuraklığa en dayanıklı tür olarak bilinen akasyalar kururken, iğne yapraklı sedirlerin hayatiyetini devam ettirdiği görülmektedir.

Yapılan ağaçlandırma çalışmalarında sınır bölgelere yangına nispeten daha dayanıklı mavi-kara servi, keçiboynuzu, incir, zakkum, akasya, ahlut, alıç, kuşburnu vs. gibi yangına dirençli türleri ile emniyet şeritleri, tampon bölgeler yapılmaktadır. Toprak yapısının uygun olduğu yerlerde geniş yapraklı fidanlarla ağaçlandırma yapılarak karışık ormanlar kurulmaktadır.

Toprağın yapısı, su miktarı, hava koşulları, dikilecek fidanların sahaya uyumu ağaçlandırmada öncelikle göz önünde bulundurulur.



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sonuç olarak, bir yörenin bitki türü değiştirilemez, hele ki kurak ve zor tür adaptasyonun olduğu Akdeniz, Ege Bölgesi gibi bölgelerde tür değişikliği yapılamaz ve yörede milyonlarca yıllık geçmiş ile adapte olan türün devam ettirilmesi gerekmektedir.